84

Kui kaupmees jälle kolmandat ööd oma ormu-jahi pealt läks, — tahtis teda vahtidest, kui foa falakullajat — kinni. Ehk waga kaupmees kenda küll wabandja õigend, et ufu kinni wõtja teda mitte, noa tõendina teda kõwaste, ilma armuta kapluga kinni, ninu reiwa wangi-torni. Eläämeele jo rõõmuga kuuld kindralt tõest kommongalt oma prowraga pealt, kuir üks wahtidest jutustas, et noa üks fala kullaja ööst kinni tahtnu, wangi-torni wiinu. Kui jutustaja ärä olli lõnu ütel kindralt prowrale: „Kuid ta wainlane meie kündjist enämat eloga ei pääse!" Waga prowra nõuntes wahelduli pääga.

Ööst kommongul wiidi õnnetu wang foa wahtis ette, kon teda, kui fala kullajat, üle kulleldi, ninu man kindralt, omni wahtega, kui pää furma fün tunnistaja olliwa, ker mitu ööd teda, kui fala kullajat, liina pite, öö ajal kuufinaus käänrat näinnü, kooni näil õnner lännü, teda kinni tatada. Sede olli tunnistuste, nii-fugutsel ajal, ja selle anja kottale kütall, ninu kohus näwe omma jäetut teed, jäädist mööda edesi: Kaupmees, kui falaja kullaja jaap lülli tõmmatu. Kolm ööd ja päiwa üste waga kaupmees külmas, nüsken wangi keldrea, kui mõni pää-wõtja, ninu mõrdjatas. Wiimsel ööl, enne furma olli wana trum foldan, wangi noitjali, fõprafe ja hää-tegemise eest, õmetut kaupmeesti kaema päästu, selle läbi ta teeda sai, et kommunen temä furma päiw käen on. Kaupmees olli jo eskidi ette ärä arwanu, et tälle jäst enämb wäga päästmist ei ole, ninu ta wõõmuse tunda wäga, et ta oma hää fõbraga weel enne furma kolde sai. Sa wõtt üte waiksele imelikku kujäsele häält kuju peigast wälja, and wana fõbra kätte, ninu jutustas tälle kõik otsast otsani ärä, kõik, ja kuir tälle pe kiri saanu. Wiimate lõpetas ta weel kuwalt mannu: „Kui ma furmatu ja matetu ole, siis wõta se mu kaud üles, pane see kujasene mino sinna pääle, fõõme kottale, ninu üttle neid sõnnu sõnnu: „Sea elawat!" Ma ei tija mitte õigele, kas nad ka mino ja muide surmale elot omna, wai mitte, et peab wõit se halastuse peräst, mino õmetuma kottale proomide. Wana trum foldan pand kuija omma kormanni, ninu jätt halelidult ja kibedaste ikken omma wallist fõjra, kumse jälle-nägemiseni surmalega olli, puhar ja pallat temä weel enne furma oma waefe kinga eest, ja wolmist nii wiisi kenda igawestsele ajale wasta minemä. Ka tegi temä fõõmelidu palwed, oma tigada prowra, ninu kuija kindralli eest, ker teda ilma fünta surmama saap. Kogoni immerse mõistatuste pärast, et see, kuis üks inemise loom, nüüga temä prowra, selle ka nii ütlemata palju

85

kõed olli temmi, — kuis selle fünä nii tooter ja mõistlik wõis olla, teda nii rasbete ja rängaste, kogemi surmaga, pean kinfata. Oh waega tõsi-nõnr rahwa fõna olewat: „Temmämada meel on maailma pala, nimu sellele ja kõed teet, see wahemtasp kenda selle kuija tagasi." Selle fõna tõsidest pidi kaupmees enamb kui lig kibedalt tundma ja kendma. —

Kolmandama päiwa kommongult põrisiwa fõa-tooremi, nimu raeno wang toodi wahtidest, wand ehilde helinat-helinat, wangi-keldrest wälli furma platsi pealle, kon ta teiste lülli tõmmati. Pahwakuld olli murra surma platsi pääle, kon ta kõrge lülli tõmmati. Pahwakuld olli murra wüsi kon, ker kõik waema olewa tulun, kuis falakullajat surmatas. Kõik, ker wõa kaupmeele wahelist kindlast olekit, surmatemi mon tõhele pannina — leiwa oma sinna wasta nimu ütlewa: „See inemine ei ole mitte üte falakullaja olnu, teda õnnetist mõni tõine põhjus, ilma sünta surmamisest nii wahelduld ei wõi ütlgi falelik kelm koolda!"

Kui ta täwente kooku olli, matati temä, kui kunagi kuija tegia, ja mõrdjatar maha, ilma paremida rõõmde ninu ehtida. Wana trum foldan wäkke tawalt perrä, kuis ja kõke aun wõõst kaupmees matati, et tall fõ õõsel rõõmeleh oles, oma fõbra nõmäst joowi tõsta, teda üles ärätada proomida. — Waidne fõgutsen ööd olli. Ütlgi pum lehesene se lügaka, kõik ilm olli magusen ja wagusen unerahun puhda-man. Terwe lün puhar pia aigu ka kõik, nimud kui mõne päetu wahi marjewa torfaderte edesi-tagasi oma päetu paiga pääl, et mõni fala kullaja päel ehk tõil omma ometit pidama ei saa. Kui, oma kõbedaste polgega waer wahete pääl, pilwi taheft ülewält maha, ninu saat ommi wahelidda joowi kate inemise kogo pääle, ker fõa-matuse aija poole ärtawa, mõlembit lappi wäen. ehee olliwa wana foldan, oma naisega. Ufiwalt nad fõiwa nemä tõole, ninu pia olli wõiwõki kaud üles waibetu, ninu õmetu kaupmehe surmatu iho kawaste wälla wõetu. Wõristen wõtt wana foldan tapetu kaupmehe ninu pääle sõuwa ärä, ninu pand imelidu kuija, temä fõõme kottale, palja iho pääle ja ütel pelgawa-pühälikun häälo wõnga: „Sea elawat!" Waiwalt olli ütlemine lõpetedu, — pääl nedar kaupmehe kõrlmest fuuist tõpaliidu kingämist tunda, ninu koolnu fida kujädesse ell, nedar tapamisi tuisema. Sõhä wõitsemisega naine põõra poo pääl, kuis kaupmees tapamisi kingas, nii aig ajalt ikka kõwemban ja surembar waewi, ninu ta wiimate hennest lüpetas, ninu unitsid kurke: „Ker sün omma? Kor-ma ole?" Wana trum foldan waras kui wälk tema sun mann ja ütel: „Sün omma sino põõra, ja pa olet kreide man." Weal mõni minut lätu mööda, ja kaupmehe tundmine ja arupaamine waewi ega silma pilguga sunemban, ja ta aige kenda pia